



Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

Llywodraeth Cymru  
Dogfen dechnegol

# Tacsonomeg Drafft ar gyfer Codau Cyfraith Cymru

Dyddiad cyhoeddi : 3 Rhagfyr 2018

*Mae'r dudalen hon yn wag yn fwriadol*

## Codeiddio'r gyfraith yng Nghymru

1. Yn ei adroddiad Ffurf a Hygyrchedd y Gyfraith sy'n Gymwys yng Nghymru (Comisiwn y Gyfraith Rhif 336, Mehefin 2016), argymhellodd Comisiwn y Gyfraith y dylai Llywodraeth Cymru ddilyn polisi o gydgrynhoi a chodeiddio'r gyfraith yng Nghymru.
2. Mae cydgrynhoi'r gyfraith yn gyffredinol yn golygu dod â'r holl ddeddfwriaeth ar bwnc penodol ynghyd, ymgorffori'n well ddiwygiadau sydd wedi eu gwneud i ddeddfwriaeth ar ôl iddi gael ei deddfu a moderneiddio'r iaith, yr arddull ddrafftio a'r strwythur. Dim ond mân ddiwygiadau, os oes unrhyw ddiwygiadau o gwbl, y mae hyn yn eu golygu i sylwedd y gyfraith a gydgrynhoir. Yng Nghymru, bydd cydgrynhoi'r gyfraith yn golygu gan amlaf ailddeddfu cyfreithiau a wnaed gan Senedd y Deyrnas Unedig yn flaenorol, a gwneud hyn yn ddwyieithog.
3. Pwrpas codeiddio'r gyfraith yw dod â threfn i'r llyfr statud. Bydd yn trefnu a chyhoeddi'r gyfraith drwy gyfeirio at ei chynnwys (yn hytrach na dim ond pryd y'i gwnaed). Bydd y system honno'n cadw strwythur y gyfraith honno yn hytrach nag amlhau'r cyfeiriadau ati. Yn gyffredinol, byddai "Cod" o gyfraith Cymru yn cael ei gyhoeddi unwaith bod rhai neu'r holl ddeddfwriaeth sylfaenol gymwys ar bwnc penodol (gan ystyried cymhwysedd deddfwriaethol y Cynulliad Cenedlaethol) wedi ei chydgrynhoi, neu wedi ei chreu o'r newydd ar ôl ei diwygio'n helaeth. Fel arfer, dylai hyn gyd-fynd â phroses o resymoli is-ddeddfwriaeth a wneir o dan y ddeddfwriaeth sylfaenol (yn gyffredinol gan Weinidogion Cymru). Byddai'r hierarchaeth bresennol yn yr offerynnau deddfwriaethol (deddfwriaeth sylfaenol ac is-ddeddfwriaeth, a chanllawiau neu ddogfennau tebyg eraill a wneir o dan y Deddfau neu'r is-ddeddfwriaeth) yn parhau. Bydd yr holl ddeddfwriaeth o fewn Cod yn cael ei gwneud yn Gymraeg ac yn Saesneg.
4. Felly, nid un offeryn deddfwriaethol fyddai Cod (yn gyffredinol) ond yn hytrach gasgliad o ddeddfiadau o dan un enw cyffredinol sy'n eu dwyn ynghyd. Byddai'r deddfiadau hynny sy'n rhan o'r Cod ar unrhyw bwnc penodol yn cael eu rhoi ar gael gyda'i gilydd. Yn yr un modd, bydd y deddfiadau hyn yn parhau i fod yn gyfrwng i'r gyfraith gael ei mynegi'n ffurfiol drwyddo. Ni fwriedir i'r Cod fod yn offeryn cyfreithiol ynddo'i hun ond yn hytrach yn ddull o goladu a chyhoeddi'r gyfraith yn fwy effeithiol.
5. Ystyr cyfeiriadau yn adran 2(3) Bil Deddfwriaeth (Cymru) 2018 at "codeiddio" y gyfraith, yn gyffredinol, yw codeiddio cyfraith statud (deddfwriaeth). Er y gallai Bil sy'n codeiddio cyfraith statud ymgorffori effaith cyfraith achosion ar ystyr y ddeddfwriaeth

sy'n cael ei chydgrynhai a'i chodeiddio, neu reolau'r gyfraith gyffredin sy'n gysylltiedig yn agos â'r ddeddfwriaeth honno, nid yw Llywodraeth Cymru yn bwriadu codeiddio'r gyfraith gyffredin yn helaeth.

## **Datblygu tacsonomeg Codau**

6. Mae Swyddfa'r Cwnsler Deddfwriaethol (OLC) yn dîm o gyfreithwyr arbenigol sy'n drafftio Deddfau'r Cynulliad ac yn cynghori'r Llywodraeth ar faterion yn ymwneud â dehongli a gweithdrefnau statudol. Mae'r tîm hwn yn ystyried, yn fanwl, y broses o rannu gyfraith Cymru yn godau, natur y Cod a gynhyrchir o ganlyniad i'r broses, a'r trefniadau ar gyfer cyhoeddi a chynnal codau.
7. I ddeall sut gall y gyfraith gael ei rhannu mae OLC wedi datblygu tacsonomeg ddangosol o'r codau posibl. Nid yw hwn i gwmpasu pob maes o'r gyfraith ddatganoledig ar hyn o bryd, ond yn hytrach i awgrymu sut y gellid trefnu deddfwriaeth yn y rhan fwyaf o feysydd allweddol.
8. Mae angen ystyriaeth bellach ar y rhaniad dangosol yma o'r ddeddfwriaeth, gan gynnwys gwaith manylach i bennu hyd a lled y gyfraith gyffredol ac i'w dadansoddi. Bydd derbyn barn defnyddwyr deddfwriaeth yn bwysig hefyd, gan gynnwys deall sut y maen nhw'n penderfynu beth yw 'pwnc' chwilio eu deddfwriaeth. Y nod yw trefnu llyfr statud gan gyfeirio at gategorïau pwnc a ddeallir yn gyffredinol. Er ei bod hi'n anorfod y bydd y categorïau hyn yn newid wrth i'r broses fanwl o gydgyrnhai ddechrau, ein bwriad yw pennu ein hamcanion lefel uchel o fewn pob categori – a sicrhau bod eraill yn cytuno eu bod ar y cyfan yn amcanion synhwyrol.
9. Mae'r Cwnsler Cyffredinol yn bwriadu archwilio'r materion hyn yn fanylach y flwyddyn nesaf.

## **Tacsonomeg drafft**

10. Mae diagram yn Atodiad A yn cynnig codau lefel uchel ar gyfer meysydd pwnc penodol, er enghraifft "Tai", ac is-bynciau o fewn y Cod hwnnw, fel "Tenantiaethau preswyl" a "Digartrefedd". Mae Atodiad B yn nodi'r codau ar ffurf tabl ac mae'n cynnwys rhestr ddangosol o'r ddeddfwriaeth sylfaenol i'w chydgrynhai o dan bob cod.

## Y camau nesaf

11. Bydd Llywodraeth Cymru yn parhau i fireinio'r dacsonomeg drafft hwn, a bydd rhan o'r gwaith yn cynnwys ceisio barn defnyddwyr deddfwriaeth. Yn y cyfamser, gellir anfon unrhyw sylwadau ar y drafft presennol hwn i [CwnsleriaidDeddfwriaethol@llyw.cymru](mailto:CwnsleriaidDeddfwriaethol@llyw.cymru)

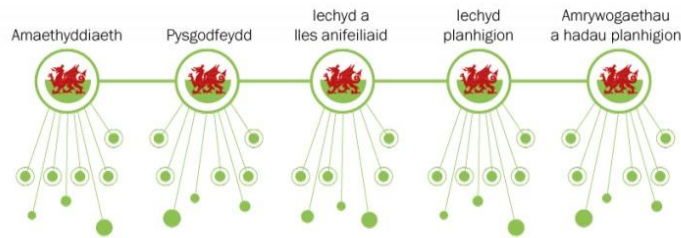
# Atodiad A

## Bwyd

Hyflendid a diogelwch bwyd

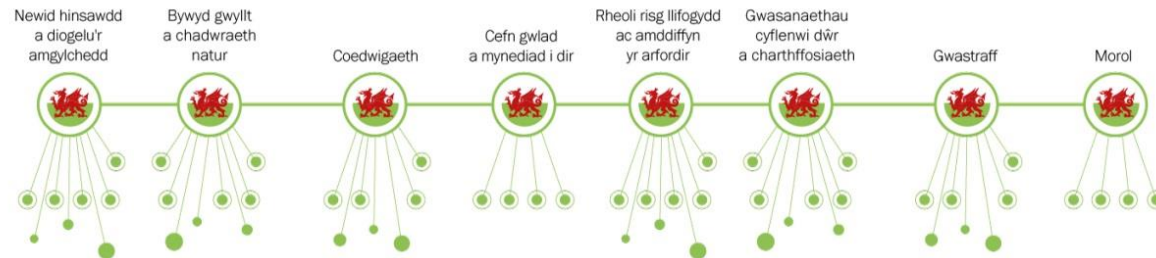


### Amaethyddiaeth, anifeiliaid a phlanhigion






Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

### Amgylchedd ac adnoddau naturiol

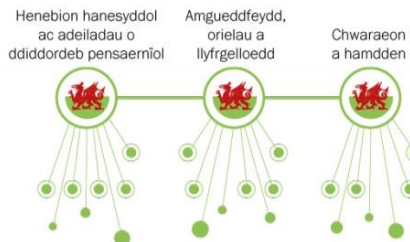


Cynulliad Cenedlaethol Cymru  
National Assembly for Wales

## Codau Cyfraith Cymru

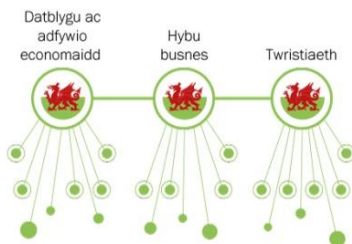
-  Deddfau
-  Offerynnau Statudol
-  Canllawiau

## Diwylliant, chwaraeon ac amgylchedd hanesyddol

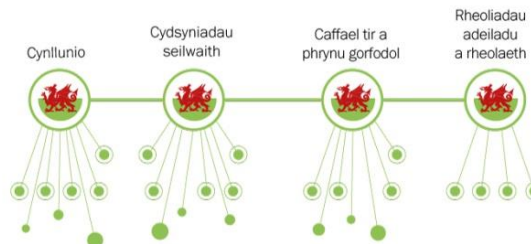


Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

## Datblygu economaidd a thwristiaeth






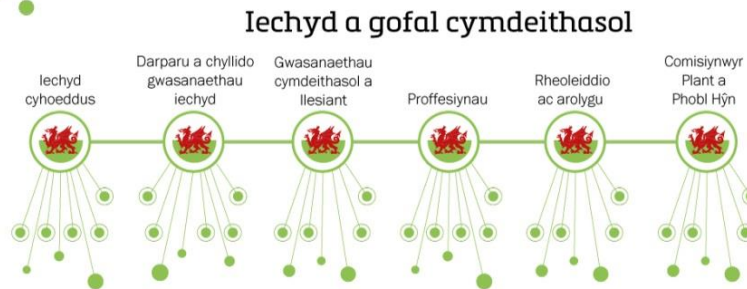
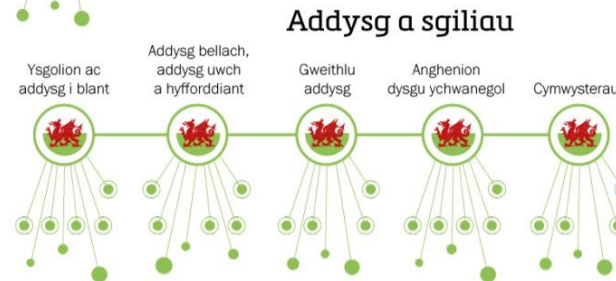
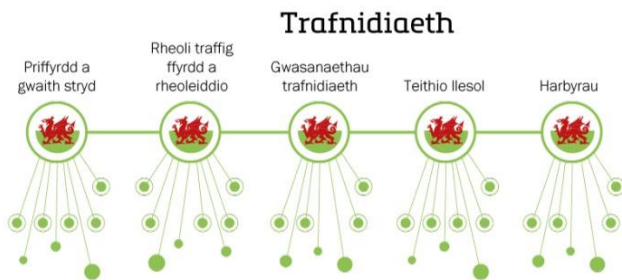
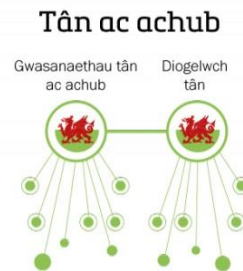
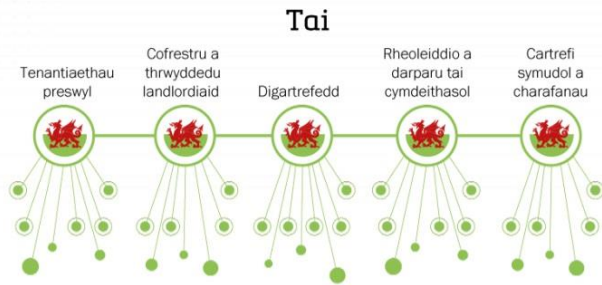
## Cynllunio, adeiladu a thir



Cynulliad Cenedlaethol Cymru  
National Assembly for Wales

## Codau Cyfraith Cymru

-  Deddfau
-  Offerynnau Statudol
-  Canllawiau

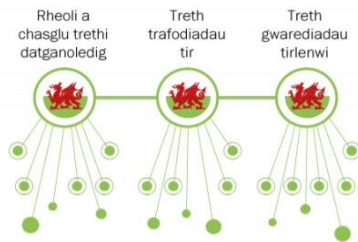


## Codau Cyfraith Cymru

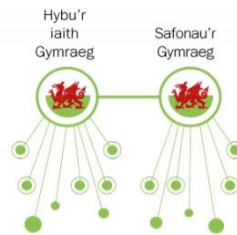
- Deddfau
- Offerynnau Statudol
- Canllawiau



## Trethiant

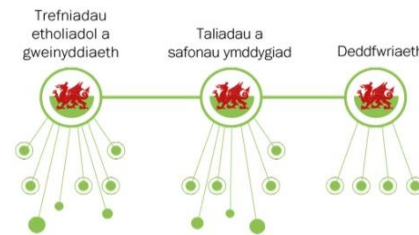


## Y Gymraeg

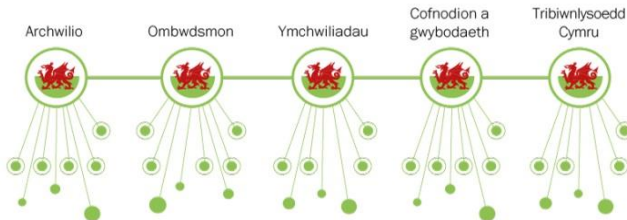


Llywodraeth Cymru  
Welsh Government

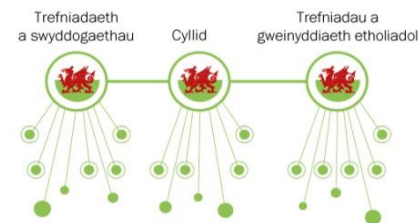
## Y Senedd a deddfwriaeth



## Gweinyddiaeth gyhoeddus



## Llywodraeth leol






## Cenedlaethau'r dyfodol



Cynulliad Cenedlaethol Cymru  
National Assembly for Wales

## Codau Cyfraith Cymru

-  Deddfau
-  Offerynnau Statudol
-  Canllawiau

## Atodiad B

*Pynciau arfaethedig ar gyfer  
Deddfau*

*Enghreifftiau o ddeddfwriaeth bresennol y gellid ei gynnwys yn y Cod*

---

### **Amaethyddiaeth, anifeiliaid a phlanhigion**

Amaethyddiaeth

Pysgodfeydd

Iechyd a lles anifeiliaid

Iechyd planhigion

Amrywogaethau a hadau planhigion

Agriculture Acts 1967 to 1993; Slaughter of Poultry Act 1967; Sea Fisheries (Shellfish) Act 1967; Salmon and Freshwater Fisheries Act 1975; Plant Health Act 1967; Plant Varieties Act 1997; Animal Health Acts 1981 and 2002; Animal Welfare Act 2006; Mesur Diwydiant Cig Coch (Cymru) 2010; Deddf Sector Amaethyddol (Cymru) 2014; Deddf Rheoli Ceffylau (Cymru) 2014.

---

### **Bwyd**

Hylendid a diogelwch bwyd

Food Safety Act 1990; Food Standards Act 1999; Deddf Sgorio Hylendid Bwyd (Cymru) 2013.

---

### **Amgylchedd ac adnoddau naturiol**

Newid hinsawdd a diogelu'r  
amgylchedd (gan gynnwys rheoli  
llygredd)

Bywyd gwylt a chadwraeth natur  
(gan gynnwys bioamrywiaeth a  
chrynefinedd)

Coedwigaeth

Environmental Protection Act 1990; Planning (Hazardous Substances) Act 1990; Environment Act 1995; Pollution Prevention and Control Act 1999; Waste and Emissions Trading Act 2003; Clean Neighbourhoods and Environment Act 2005; National Parks and Access to the Countryside Act 1949; Forestry Act 1967; Countryside Act 1968; Conservation of Seals Act 1970; Wildlife and Countryside Act 1981; Deer Act 1991; Protection of Badgers Act 1992; Commons Acts 1899 and 2006; Commons Registration Act 1965; Countryside and Rights of Way Act 2000; Coast Protection Act 1949; Reservoirs Act 1975; Land Drainage Act 1991; Water Industry Act 1991; Water Resources Act 1991; Flood and Water Management Act 2010; Waters Acts 2003 and 2014; Marine and Coastal Access Act 2009 (parts); Mesur Gwastraff (Cymru) 2010; Deddf yr Amgylchedd (Cymru) 2016.

*Pynciau arfaethedig ar gyfer  
Deddfau*

*Enghreifftiau o ddeddfwriaeth bresennol y gellid ei gynnwys yn y Cod*

---

Cefn gwlad a mynediad i dir

Rheoli risg llifogydd ac amddiffyn yr arfordir

Gwasanaethau cyflenwi dŵr a charthffosiaeth

Gwastraff

Morol

---

## **Cynllunio, adeiladu a thir**

Cynllunio

Cydsyniadau seilwaith

Caffael tir a phrynu gorfodol

Rheoliadau adeiladau a rheolaeth

---

Town and Country Planning Act 1990; Planning (Consequential Provisions) Act 1990; Planning and Compulsory Purchase Act 2004; Planning Act 2008; Deddf Cynllunio (Cymru) 2015; Defective Premises Act 1972; Building Act 1984; Mesur Diogelwch Tân Domestig (Cymru) 2011. Compulsory Purchase Act 1965; Compulsory Purchase (Vesting Declarations) Act 1981; Acquisition of Land Act 1981; Housing and Planning Act 2016; Neighbourhood Planning Act 2017.

## **Diwylliant, chwaraeon ac amgylchedd hanesyddol**

Henebion hanesyddol ac adeiladau o ddiddordeb pensaernïol

Amgueddfeydd, orielau a llyfrgelloedd

Protection of Wrecks Act 1973; Ancient Monuments and Archaeological Areas Act 1979; Planning (Listed Buildings) Act 1990; Public Libraries and Museums Act 1964; Mesur Caeau Chwarae (Ymgysylltiad Cymunedau â Phenderfyniadau Gwaredu) (Cymru) 2010; Deddf yr Amgylchedd Hanesyddol (Cymru) 2016.

---

Chwaraeon a hamdden

---

### **Datblygu economaidd a thwristiaeth**

Datblygu ac adfywio economaidd

Hybu busnes

Development of Tourism Act 1969; Welsh Development Agency Act 1975.

Twristiaeth

---

### **Addysg a Sgiliau**

Ysgolion ac addysg i blant

Addysg bellach, addysg uwch a  
hyfforddiant

Gweithlu Addysg

Anghenion dysgu ychwanegol

Cymwysterau

---

Education Reform Act 1988; Further and Higher Education Act 1992; Education Acts 1996, 1997, 2002 and 2005; Learning and Skills Act 2000; Apprenticeships, Skills, Children and Learning Act 2009 (part); Mesur Dysgu a Sgiliau (Cymru) 2009; Mesur Bwyta'n Iach mewn Ysgolion (Cymru) 2009; Mesur Addysg (Cymru) 2009 a 2011; Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013; Deddf Addysg (Cymru) 2014; Deddf Addysg Uwch (Cymru) 2015; Deddf Cymwysterau Cymru 2015; Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018.

---

## **Tân ac achub**

Gwasanaethau tân ac achub

Fire and Rescue Services Act 2004; Regulatory Reform (Fire Safety) Order 2005.

Diogelwch tân

---

## **Iechyd a gofal cymdeithasol**

Iechyd cyhoeddus

Darparu a chyllido gwasanaethau  
iechyd

Mental Health Acts 1983 and 2007; Access to Health Records Act 1990; Tobacco Advertising and Promotion Act 2002; Health Act 2006; National Health Service (Wales) Act 2006; Mesur Gwneud Iawn am Gamweddau'r GIG (Cymru) 2008; Mesur Iechyd Meddwl (Cymru) 2010; Deddf Trawsblannu Dynol (Cymru) 2013; Deddf Cyllid y Gwasanaeth Iechyd Gwladol (Cymru) 2014; Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016; Deddf Iechyd y Cyhoedd (Cymru) 2017; Deddf Iechyd y Cyhoedd (Isafbris am Alcohol) (Cymru) 2018. Children Acts 1989 and 2004; Care Standards Act 2000; Health and Social Care (Community Health and Standards) Act 2003; Commissioner for Older People (Wales) Act 2006; Mesur Plant a Theuluoedd (Cymru) 2010; Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014; Deddf Rheoleiddio ac Arolygu Gofal Cymdeithasol (Cymru) 2016.

Gwasanaethau cymdeithasol a  
llesiant

Proffesiynau

Rheoleiddio ac arolygu

Comisiynwyr Plant a Phobl Hŷn

---

## **Tai**

Tenantiaethau preswyl

Rent Act 1977; Protection from Eviction Act 1977; Housing Acts 1985, 1988, 1996 and 2004; Housing Associations Act 1985; Housing Grants, Construction and Regeneration Act 1996; Homelessness Act 2002; Mesur Tai (Cymru) 2011; Deddf Cartrefi Symudol (Cymru) 2013; Deddf Tai (Cymru) 2014; Deddf Rhentu Cartrefi (Cymru) 2016; Deddf Diddymu'r Hawl i Brynu a Hawliau

Cofrestru a thrwyddedu landlordiaid  
(gan gynnwys HMOs)

*Pynciau arfaethedig ar gyfer  
Deddfau*

*Enghreifftiau o ddeddfwriaeth bresennol y gellid ei gynnwys yn y Cod*

---

Digartrefedd

Cysylltiedig (Cymru) 2018; Deddf Rheoleiddio Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig (Cymru) 2018.

Rheoleiddio a darparu tai  
cymdeithasol

Cartrefi symudol a charafanau

---

## **Trafnidiaeth**

Priffyrdd a gwaith stryd

Rheoli traffig ffyrdd a rheoleiddio

Gwasanaethau trafndiaeth (gan  
gynnwys bysiau a thacsis)

Harbours Act 1964; Transport Acts 1968-2000; Chronically Sick and Disabled Persons Act 1970; Highways Act 1980; Cycle Tracks Act 1984; Road Traffic Regulation Act 1984; New Roads and Street Works Act 1991; Road Traffic Reduction Act 1997; Local Transport Act 2008; Deddf Teithio Llesol (Cymru) 2013.

Teithio llesol

Harbyrau

---

## **Llywodraeth Leol**

Trefniadaeth a swyddogaethau  
Llywodraeth leol

Cyllid Llywodraeth leol

Trefniadau a gweinyddiaeth  
etholiadol Llywodraeth leol

---

Local Government Acts 1972, 1986, 2000 and 2003; Local Authorities (Land) Act 1963; Local Authorities (Goods and Services) Act 1970; Local Government (Miscellaneous Provisions) Act 1982; Local Government and Housing Act 1989; Deddfau Llywodraeth Leol (Cymru) 1994 a 2015; Local Government (Contracts) Act 1997; Mesurau Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 a 2011; Deddf Is-ddeddfau Llywodraeth Leol (Cymru) 2012; Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013; Local Government Finance Acts 1988 and 1992.

## **Gweinyddiaeth Gyhoeddus**

Archwilio

Ombwdsmon

Ymchwiliadau

Cofnodion a gwybodaeth

Tribiwnlysoedd Cymru

Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a 2013; Public Services Ombudsman (Wales) Act 2005; Inquiries Act 2005; Freedom of Information Act 2000; provisions in various Acts establishing Welsh tribunals.

---

## **Y Senedd a deddfwriaeth**

Trefniadau etholiadol a  
gweinyddiaeth Y Senedd

Taliadau a safonau ymddygiad  
Aelodau'r Senedd

Deddfwriaeth (gwneud, ystyr,  
cyhoeddi)

Government of Wales Act 2006; Mesur Comisiynydd Safonau Cynulliad Cenedlaethol Cymru 2009; Mesur Cynulliad Cenedlaethol Cymru (Taliadau) 2010; Statutory Instruments Act 1946; Bil Deddfwriaeth (Cymru) 2018.

---

## **Trethiant**

Rheoli a chasglu trethi datganoledig

Treth trafodiadau tir

Deddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016; Deddf Treth Trafodiadau Tir a Gwrthweithio Osgoi Trethi Datganoledig (Cymru) 2017; Deddf Treth Gwarediadau Tirlenwi (Cymru) 2017.

*Pynciau arfaethedig ar gyfer  
Deddfau*

*Enghreifftiau o ddeddfwriaeth bresennol y gellid ei gynnwys yn y Cod*

---

Treth gwarediadau tirlenwi

---

## **Y Gymraeg**

Hybu'r iaith Gymraeg

Welsh Language Act 1993; Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.

Safonau'r Gymraeg

---

## **Cenedlaethau'r dyfodol**

Llesiant cenedlaethau'r dyfodol

Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015.

---